

AVENCOS DE LA FEBRÓ

De Vilaplana pel camí de les Tosques i el Grau dels Racons, retornant per la Mussara i el camí dels Garrigots
Baix Camp

Distància	19 km
Desnivell acumulat	950 m
Nivell de dificultat	moderat
Data	17 de febrer de 2010
Cartografia	Editorial Piolet. Muntanyes de Prades (1:25000)
Punts per a GPS	http://ca.wikiloc.com/wikiloc/view.do?id=746466

Circular, llarga i una mica exigent, amb un desnivell acumulat que ronda els mil metres. Si be els camins son ben fressats i la senyalització es abundosa, el mapa i el GPS resulten imprescindibles dons, al llarg del recorregut, conflueixen diverses pistes i corriols que poden fer-nos errar l'itinerari.

Tres son els camins principals que puguen de Vilaplana a la Mussara pels cingles. De ponent a llevant: El dels Garrigots, el de Campanilles i el de les Tosques. Nosaltres pujàrem pel darrer i baixàrem pel primer per visitar els avencs de la Febró i el poble abandonat de la Mussara, encimbellat dalt dels cingles.

Els cingles de la Mussara tenen un paisatge agrest i superb. La vista ran de cingle és privilegiada. Però no és fàcil encertar un dia net i clar dons aquesta és terra de boira, tal com canta la corrandà recollida per Ignasi Planas i Martí a la seva guia de Les Muntanyes de Prades

"Mare, si marit em dau

No me'l dau de la Mussara

Que la boira sempre i jau

I és terra que no m'agrada"

Salts d'aigua, cingles, balms, camins empedrats, graus, masos enrunats, talaies... conformen una ruta amena i variada on hom s'oblida de l'esforç per embadalir-se amb el que veu.

Accés. Deixem el vehicle a ponent de Vilaplana, al Camí dels Garrigots, a la riba dreta de la Riera de Maspujols (o de la Mussara) on, poc abans del pont, hi ha un petit espai per aparcament. Creuem el pont i anem cap a la part nord del nucli, vora la Font de les Creus, on hi ha un penell amb un mapa de diversos itineraris de senderisme.

Font de les Creus (366 m). D'aquí parteix el Camí de les Tosques, pista pavimentada al començament que després continua sobre terra.

Amb suau pendent, marxem vers el nord, en direcció al cingles, creuant el barranc de les Tosques. Ens guiem pels rètols indicadors a les cruïlles, estaques i senyals de PR (pintura groga i blanca). Marxem entre bancals d'avellaners. Albirem escampades arreu nombroses basses d'aigua [1].

Quan la pista acaba, continua per dins la pineda un camí de bast, ben net de malesa, que conserva en força bon estat el seu empedrat, guardat de tant en tant per parets de pedra seca, pel marge dret del barranc de les Tosques. Poc després de creuar a l'altra riba, trobem un bonic salt i el corresponent gorg. El nom de les Tosques els hi deu venir al barranc i al camí per la formació de pedra d'aquesta mena que prolifera en aquest tram.

Passat el salt, el camí gira a ponent entre llaçades per salvar un considerable pendent. Més endavant acaba l'empedrat i abastem una lleixa o replà on el camí es torna més planer i una bifurcació.

Mas de l'Adrià (790 m, 1h 20'). Rètols indicadors. Deixem a mà esquerra el corriol amb els senyals de PR que marxa vers mestral (NO) i que ens menaria a la carretera i al refugi de la Mussara, per prendre el de la dreta, vers gregal (NE) en direcció al Mas de Morenet (tot i que no hi arribarem). Senyals triangulars de

pintura groga. El camí és ben fressat però passa per una zona molt boscosa de força malesa al sotabosc.

Mas de les Tosques (747 m). Nova cruïlla de camins (i rètol indicador). Deixem el de la dreta que, pel Mas del Morenet, ens menaria al Camí Vell de Prades (GR 172) que puja del Coll de la Batalla. Prenem el de l'esquerra en direcció al Grau dels Racons i el Mas d'en Joan Pau. Ben aviat passem pel costat de les ruïnes del Mas de les Tosques, envaïdes per la vegetació.

Grau dels Racons (810 m) Vers el nord ens encarem al Grau dels Racons que supera el Barranc de l'Encens. És el tram més costerut de tot l'itinerari. A la part més pregonada del barranc comença la via ferrada de la Trona. Més amunt, en una lleixa del cingle, a meitat del grau, hi ha la balma coneguda com l'Hospital dels Carlins [2]. Cal apartar-se una mica del camí per a visitar-lo, seguint ran de cingle, un corriol a mà dreta.

Mas de Joan Pau (900m) Superat el grau i per sobre d'antigues feixes amargenades, vers el nord, anem a buscar la carretera. Deixem a mà dreta les restes del que fou el mas.

Creuem la carretera pel punt on ho fa el GR 172 que seguim (N). Poc més amunt abastem una pista on coincideixen el GR 172 i el 7.

Cruïlla GR 7/172 (1.014 m, 2h 50') (rètol indicador). Seguim la pista a mà esquerra (l'Arbolí), planerament vers ponent. Rebutgem un corriol a l'esquerra per on el GR 172 baixa al Refugi de la Mussara [3]. Nosaltres continuem per la pista vers ponent. Ben aviat abastem el punt més alt del recorregut (1.037 m) a la Serra del Pou de Glaç.

Pla de l'Agustenc (987 m). Cruïlla de camins al bell mig d'una clariana en un bosquet de pi roig. Diversos rètols indicadors. Deixem la pista i el GR 7 que marxen vers ponent en direcció al Mas dels Frares, el Grog, Gallicant i l'Arbolí. Rebutgem també el ramal que baixa vers el SE cap a la carretera i la Font del Prat (el prendrem de tornada). Marxem a la dreta seguint el PR-C 87 en direcció a la Febró, vers el nord. Aviat deixem la pista per un corriol ben fressat que, per entremig de la pineda amb un frondós sotabosc de boix, en poca estona, ens mena al costat de l'esvoranc dels avencs de la Febró.[4]

Avencs de la Febró (982 m, 3h 20'). Després de l'obligada visita als avencs retornem al Pla de l'Agustenc i continuem el PR C-87 en direcció a la Mussara. Per una pista marxem vers xaloc (SE) fins a tocar la carretera T-704, però la deixem a mà dreta per un camí paral·lel i anem a passar pel costat de la Font del Prat. Al Coll de la Negra tornem a la carretera per seguir-la un curt tram quan, seguint els senyals del GR 172, l'abandonarem per un corriol paral·lel que prenem a mà esquerra i que ens mena fins al Refugi i, poc més enllà, al poble abandonat de la Mussara.

Les Airasses (933 m, 4h 05'). Ben a prop i per sobre de l'antic nucli de la Mussara, vers migdia i ran de la cinglera s'hi alçà cap el 1926 un xalet-refugi del CEC. L'indret constitueix una talaia magnífica amb una àmplia panoràmica (taula d'orientació) [5]. De sota mateix del penyal, indicat per un rètol, surt el camí de Campanilles que baixa a Vilaplana. Retornem al poble on, vora la bassa, surt un antic camí (rètol indicador cap als avencs) que ressegueix la cinglera vers mestral (NO). Te trams empedrats. Aviat passem pel costat d'un aljub, a mà dreta del camí. Després gira a ponent i, ja en fort pendent, entre llaçades, a migdia. Ens aboca a un camí carreter, el Camí del Masos que prenem a mà dreta, planerament. El seguim bona estona, vers garbí (SO).

Cal estar atent a una fita per prendre un corriol, poc evident i no gaire fressat, que per la mà esquerra marxa primer vers llevant i després, ja més definit, retorna a migdia fins a un mas semi-enrunat.

Mas del Pistol (790 m, 5h). Del costat ponentí del mas, surt un corriol molt envaït per la malesa, pel que cal estar atent per localitzar-lo. El prenem marxant vers garbí (SO) per la capçalera del barranc dels Garrigots, anant a buscar el marge dret del barranc, en direcció als peus de la cinglera que veiem en aquell cantó. Deixem un corriol a mà esquerra. Des d'aquest punt podem albirar perfectament diferenciades pel color del rocam, les dues cingleres principals que conformen el massís: a baix el Cingle Roig i sobre d'ell el Cingle Blanc. Poc més enllà deixem un altre corriol a mà dreta.[6]

El camí que seguim, amb trams empedrats, s'enfonsa al barranc pel seu marge dret. Anem a passar als peus de la cinglera, per un racó embalmat conegut com la Covota. Més avall (cota 730) el camí fa una llaçada en passar als peus del Mas de la Patinya. Encara més avall un corriol a mà esquerra ens menaria a la font de les Gaspes. Més endavant criden la nostra atenció unes petges gravades a la roca vermellosa [7]. Estem davallant el Grau Roig, del cingle homònim.

Després el corriol esdevé camí ample quan trobem els primers bancals conreats. En unes llaçades passem vora un petit mas i més avall albirem una bona filera de bancals a l'altre marge del barranc. Continuem per camí ample i empedrat vers xaloc (SE), en direcció evident a Vilaplana que ja fa estona que estem albirant. Abastem el punt de sortida a les 6 hores de marxa efectiva.

[1] Les comunitats de regants organitzen el repartiment de l'aigua i tenen cura del manteniment dels recs o sèquies. A Vilaplana hi han entre altres, la de la Bassa de la Vila, la de la Balandra i la de la Font del Sec. El repartiment entre els pagesos sol ser per hores i funciona en règim d'úsdefruit que passa de pares a fills.

[2] Rep aquest nom perquè va utilitzar-se com a hospital durant les Guerres Carlines. Segons la tradició oral aquí hi morí el capitost carlí Isidre Pàmies (àlies Cercós) ferit a la batalla de Prades (1873), durant la tercera carlinada. Segons la mateixa font fou enterrat a la Mussara, sota la caixa d'una vella difunta feia poc. La llegenda continua amb una nota macabra: Els liberals com a revenja volgueren afusellar-lo ni que fos ja cadàver. Però amb les presses i la fosca haurien aclivellat el taüt de la vella.

[3] Si volem escurçar l'itinerari aquest és un bon punt per fer-ho, a costa però de renunciar a la visita dels avencs de la Febró.

[4] Els avencs de la Febró son unes enormes esclertes (diaclasses) obertes a la cinglera, a les que s'hi pot accedir a peu. Tenen una considerable fondària (entre 40 i 70 metres, segons quina ressenya consultem). El contrabandista Ignès de Vilaplana s'hi refugiava. I també el general Joan Prim, juntament amb altres significats polítics de Reus i del Camp de Tarragona, quan conspiraven contra Isabel II. Al fons s'obre una cavitat amb una sala principal i un parell de recorreguts. Contenia bones formacions d'estalactites i estalagmites, però foren espoliades per un industrial per al jardí de la seva torre.

[5] La guia citada d'Ignasi Planas diu textualment (pàg. 138). "Es gaudeix d'una panoràmica superba. A vol d'ocell es destrien infinitat de pobles que ocupen la plana del Camp, les grans ciutats de Reus i Tarragona, el cap de Salou i un llarg tram de la costa mediterrània. Una munió de serres en successius plans paral·lels s'estenen pel Baix Camp, el Priorat i la Ribera d'Ebre. En dies clars d'hivern i a primera hora del matí diuen que també són visibles les muntanyes de l'illa de Mallorca "Les Mallorquines" tal com les havien batejat els mussarencs".

- [6] Hem estat seguint un tram del Camí de la Cingla que recorre de ponent a llevant el feixanc entre el Cingle Blanc i el Cingle Roig.
- [7] Intuïm que es tracta de l'erosió provocada pels cascs dels animals de bast.